

BERGA·DOTZE

EDIFICIS SINGULARS

PÒRTIC

Aquest és el cinquè any que l'Ajuntament de Berga edita un calendari de sobretaula. A més de les dates que trobareu a la majoria de calendaris comercials, inclou les fires i festes que marquen el pas de l'any pels berguedans i berguedanes des de fa segles, així com els dies internacionals que representen els valors de la societat moderna que volem. També serveix com a mitjà addicional de difusió de les activitats que organitza el consistori cada mes.

Finalment, aquest calendari és una petita obra d'art amb una funció didàctica. Cada any, col·laboren persones berguedanes vinculades a l'àmbit artístic i acadèmic per ajudar-nos a conèixer millor la nostra ciutat. Aquest cop, hem llençat el repte d'associar cada mes amb un edifici singular de Berga. Teniu el resultat als dits. Gràcies a la recerca de l'Anna Emília Puig i el traç del Toni Llargués, al llarg del 2023 aprendrem a valorar més les obres arquitectòniques que formen part del teló de fons de la nostra vida diària.

Andreu Comas i Gardner
Regidor de Participació popular

PRESENTACIÓ

Amb la il·lusió de poder compartir un passeig tranquil pels carrers de Berga, que aquest calendari ens empenyi a alçar la vista al nostre pas i per descobrir edificis que, amb el tràfec i trasbals del nostre dia a dia, passen desapercebuts i que són autèntiques joies arquitectòniques.

Com es pot veure en aquestes magnífiques il·lustracions que acompanyen els textos, tot i que sovint hom afirma que Berga no té cap mena de patrimoni artístic, la ciutat disposa d'un considerable nombre d'obres arquitectòniques destacables, tant per la seva bellesa i singularitat com per la història que s'alberga entre les seves parets i que ens donen identitat com a poble.

Així doncs, amb un sentit record a la historiadora M. Dolors Santandreu i Soler, mestra de vida, que em va ensenyar a mirar més enllà i a tenir inquietuds, a alçar la vista i a contemplar el nostre entorn. Serveixi aquest almanac per saber tot allò que passarà a la ciutat de Berga durant el 2023, però també per parar i contemplar, per admirar i descobrir, per dignificar la història de la capital del Berguedà a través de les seves construccions més emblemàtiques i històriques. Si col·lectivament recordem d'on venim, sabrem cap on volem anar i amb el respecte i l'estimació del patrimoni arquitectònic de la ciutat, des de la construcció més antiga a la més recent, també farem poble.

Anna Emília Puig i Rodríguez
Textos

GENER

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

Any Nou

2

3

4

5

Arribada dels Reis

6

Reis

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

CAL DE MARTÍN 1913

Probablement aquest sigui un dels edificis més importants i interessants de Berga, projectat l'any 1913 per l'arquitecte Ignasi Maria Colomer.

Està ubicat a la ronda Queralt, 13, i té, a banda i banda, dos edificis dissenyats pel mateix arquitecte: un cobert i el Casino Berguedà. Totes tres construccions presenten les mateixes característiques estilístiques i solucions arquitectòniques, fent d'aquest trencant de la ronda Queralt un dels llocs més peculiars de la ciutat.

L'edifici presenta una planta baixa, tres pisos i unes golfes. Una torre, que destaca per sobre de la resta de l'edifici, s'alça a la part de la casa que fa cantonada amb el passeig de les Estaselles. Com a característica del Modernisme, la decoració de la façana, a base d'obra vista i rajoles de ceràmica de color verd, és molt abundant al primer pis i va disminuint progressivament fins a desaparèixer al pis superior. Un altre element peculiar de la casa són els ferros forjats dels balcons així com també les baranes que decoren les golfes, formades per vuit volutes afrontades.

FEBRER

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

Inici actes Rescatem
la memòria, recuperem
la dignitat

6

7

8

9

10

11

12

Escola de famílies
Taller d'astronomia
i observació del sol

13

14

15

16

17

18

19

Dijous Llarder

Carnaval

Carnaval
IX Torneig de futbol
Ciutat de Berga

Carnaval
IX Torneig de futbol
Ciutat de Berga

20

21

22

23

24

25

26

Dimecres de Cendra

27

28

ANTIGA CASA DE CORREUS • 1918

Es tracta d'un edifici molt interessant encara que, per la seva situació al carrer del Roser, 50, amb una perspectiva complicada per l'estretor de la via, passa molt desapercebut.

L'autor d'aquesta casa és l'enginyer Manel Rivera. L'immoble presenta dos moments constructius diferents que es poden rastrejar per la documentació conservada a l'Arxiu Històric Comarcal de Berga. La seva data de construcció és l'any 1918 si bé l'any 1931 s'hi va fer una ampliació consistent en aixecar l'edifici un pis més.

La façana, abans i després de la seva modificació, presenta una simetria total respecte a un eix vertical central, característica típica del Modernisme, com també ho són els elements decoratius que es concreten en esgrafiats, elements vegetals, ferros forjats, vidrieres i les finestres de la façana principal. Corona la façana un ràfec ondulat, essent aquesta la part més remarcable d'aquesta construcció, convertint-lo en un edifici únic a la ciutat.

MARÇ

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Dia de la Dona
T treballadora

Escola de famílies
Taller Toca-toca,
coneguem amfibis i rèptils

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Inauguració de l'exposició
Memorial Jacint Codina

CAL CUBERAS

1930

Una autèntica joia arquitectònica dissenyada per Emili Porta. Seguint la corrent noucentista, l'arquitecte, que va revolucionar l'estètica dels carrers de Berga a la primera meitat del s. XX, demostra les seves habilitats com a projectista i arquitecte amb aquest imponent edifici amb una façana compartida a tres vials.

Composta d'una planta semisoterrània, baixa, tres pisos i àtic, la façana principal de cal Cuberas té unes característiques molt particulars que es posen de manifest especialment en el contrast de les obertures: els balcons i les finestres són molt marcats respecte la resta de la façana, dotant-la d'una gran verticalitat. Les nombroses persianes de tons vermells de la tribuna la fan una casa inconfusible i única. En destaca especialment una torre mirador de vuit costats que sobresurt de la resta de l'edifici, al capdamunt de la qual hi ha una rosa dels vents. Aquest edifici es pot contemplar en tota la seva plenitud des del nou espai de vianants de la ronda Queralt de Berga.

ABRIL

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Taller Skate
de primavera

Taller Skate
de primavera

Taller Skate
de primavera

Taller Skate
de primavera

Divendres Sant

Pasqua. Cantada
de Caramelles

10

11

12

13

14

15

16

Pasqua Florida

17

18

19

20

21

22

23

Concert jove
de Sant Marc

Sant Jordi

24

25

26

27

28

29

30

Sant Marc

Dia Mundial per
la Visibilitat Lèsbica

25è aniversari de la BRB

JUTJAT VELL 1928

Situat al carrer Gran Via, 23, trobem l'edifici que durant dècades va acollir els Jutjats de Primera Instància i Instrucció de Berga. Es tracta d'una construcció aïllada, amb quatre façanes i envoltat per un jardí i una tanca perimetral d'uns 2 m d'alçada, feta de pedra i ferro forjat. En destaca la façana principal, totalment simètrica i amb una entrada senyalitzada amb un parell de columnes on s'hi recolza un entaulament amb petit frontó flanquejat per gerros ornamentals. L'interior de l'edifici està decorat amb fusta i ceràmica vidriada.

Aquesta imponent construcció, inaugurada el 19 d'abril de 1928, va ser dissenyada per Emili Porta, el gran protagonista del creixement i el disseny dels barris moderns de Berga. Dels seus llapis en van sortir els planejaments del passeig de la Pau i el de les Estaselles i l'obertura i modernització de nombrosos carrers de la ciutat com la Gran Via, el carrer Cervantes, etc.

MAIG

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

6

7

Festa del Treball

Fira de Maig

Fira de Maig

8

9

10

11

12

13

14

Mercat de cooperatives
escolars

La petita BRB

15

16

17

18

19

20

21

Dia Internacional contra
l'Homofòbia, la Transfòbia
i la Bifòbia

Berga Trail

Ple de l'Ascensió
Berga Trail Kids

22

23

24

25

26

27

28

Patum de La Pietat

Patum de La Pietat

29

30

31

CAL SARRAÍS • 1760

A la façana hi consta com a data de construcció la inscripció MDCCLX, però sabem ben poques coses d'aquesta bonica casa del Barri Vell de Berga, que conserva l'estructura de casa senyorial vuitcentista i que, el més probable, és que s'edifiqués sobre una construcció d'origen medieval.

De la seva imponent façana, totalment simètrica, en destaquen els balcons amb reixes de ferro forjat i un seguit d'elements escultòrics que decoren el ràfec de la teulada i la porta d'accés. Dues portes donen pas a l'interior: la més noble està flanquejada per columnes i porta al damunt la llegenda "Aedes munias has invictas", a l'altra hi ha dos capitells amb la representació d'un rostre humà. La major part d'elements que la configuren, sobretot els escuts, hi han estat incorporats amb posterioritat, durant els segles XIX i XX. Aquest habitatge unifamiliar entre mitgeres, situat al número 14-16, del carrer Buxadé, conserva una capella posterior i un passatge que comunica la casa amb la part posterior de les Voltes de Claris, popularment conegut com la Berruga, el Call Jueu de Berga.

JUNY

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

Patum de
les Andròmines

Concert de Patum
Memorial Ricard
Cuadra

Quatre Fuets
Concurs Nacional
de Colles Sardanistes

5

6

7

8

9

10

11

Patum de La Llar

Patum

Patum

Patum Infantil

Patum

Patum

12

13

14

15

16

17

18

Obertura de les piscines
municipals d'estiu amb
concert inaugural

19

20

21

22

23

24

25

Sant Joan

26

27

28

29

30

Dia Internacional
pels Drets del Collectiu
LGTBI

SonaB

AJUNTAMENT DE BERGA

L'actual edifici de l'Ajuntament de Berga va ser projectat l'any 1929 per l'arquitecte Emili Porta i les obres, com a curiositat, van ser adjudicades per subhasta pública per un valor de 275.000 ptes. Es va afegir al pressupost d'obres una partida de 45.000 ptes per a la decoració i mobiliari. Les obres es van iniciar el novembre de 1929 i van acabar-se el juny de 1930, tal i com ens recorda la inscripció de la façana.

L'edifici presenta com a peculiaritat el tenir poca amplada, fet que va suposar un problema i un repte per l'arquitecte que va dissenyar-lo. Malgrat aquestes reduïdes dimensions, la façana està pensada com la d'un edifici monumental, característica que, unida a la poca amplada citada, li dona una gran verticalitat, la qual s'accentua per la presentació del coronament en forma de torre.

1930

JULIOL

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

El Forn
Sant Pere de Madrona

El Forn
La Ruta Minera

3

4

5

6

7

8

9

SonaB

MULLA'T,
Esclerosis Múltiple
Aquazumba solidària
7è Trofeu Berguedà Alpi en línia

Els Cristòfols
7è Trofeu Berguedà Alpi en línia

10

11

12

13

14

15

16

Taller Skate d'estiu

Taller Skate d'estiu

Taller Skate d'estiu

Taller Skate d'estiu
SonaB

Skate Jam

17

18

19

20

21

22

23

SonaB

Els Elois

Els Elois

Els Elois

24

25

26

27

28

29

30

SonaB

31

PALAU DELS PEGUERA • s. XII

Situat a la plaça de Sant Joan, 16, trobem un habitatge entre mitgeres conegut com el Palau dels Peguera, una família noble documentada al s. XII, convertint-se, a partir del 1190, en la residència de la família de la saga dels Berga, la família més important de la Berga Medieval. És un dels edificis més nobles i més antics conservat a la ciutat; alberga una llarga història entre les pedres de les seves parets i va allotjar importants personatges en època medieval i moderna com, per exemple, el Baró de Maldà, Rafael d'Amat i de Cortada, que en les seves memòries "Calaix de Sastre" ens explica la vida a la ciutat a primers del s. XIX.

Segurament, l'aspecte actual d'aquest edifici d'aparença senyorial dista molt de com es devia percebre originalment, però encara s'hi pot veure un gran escut nobiliari que, tot i presentar un mal estat de conservació, ens deixa intuir com d'imponent devia ser aquest edifici en el moment en el qual es va construir.

AGOST

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Mare de Déu d'Agost

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

CAN GIRONELLA. SEGLE XVI/XIX

Construït fora muralla, es tracta d'un impressionant edifici de planta quadrada, l'estructura bàsica del qual no ha variat massa al llarg dels segles. Els baixos de l'edifici són molt espectaculars, fets de voltes de canó i havien servit de cellers i estables. A més a més, una recent rehabilitació de l'edifici ha tornat a mostrar les impressionants parets de pedra que, durant anys, havien estat recobertes per esgrafiats imitant blocs de pedra.

D'origen ca l'Antic i coneguda popularment, a partir del s. XIX, amb el nom de can Gironella, aquesta casa té una suma importància històrica, ja que l'any 1811 s'hi va establir el Govern Militar de la Junta Superior de Catalunya i, més tard, en plena Guerra Carlina va ser la seu de la Reial Junta Superior Governativa del Principat, del 1837 al 1840, esdevenint el centre de control del bàndol carlí i acollint personatges tan cèlebres de la carlinada com Bartomeu Torradella, Charles d'Espagnac o Ramon Cabrera i Griñó, conegut com el Tigre del Maestrat. Per aquest motiu, es pot afirmar que Berga va esdevenir la capital del carlisme durant la Guerra del Set Anys.

SETEMBRE

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

Portal Kids
Tancament de les piscines
municipals d'estiu

2

Retrotrobada
Portal Attack

3

Aplec de la Sardana

4

5

6

7

8

Gala de Queralt

9

10

11

Diada Nacional
de Catalunya

12

13

14

15

16

Sant Quirze de Pedret

17

18

19

20

21

22

23

Fira de Santa Tecla
Dia Mundial per
la Visibilitat Sexual

24

Fira de Santa Tecla
Urban Kids

25

26

27

28

29

30

Concurs de Pintura
Ràpida de Tardor

CASINO BERGUEDÀ

Alçat a la part alta de la ronda Queralt de Berga, aquest edifici té una llarga història. Va ser inaugurat com a casino i teatre el 8 de setembre de 1913. L'any 1955 es va convertir en cinema i, actualment, des dels anys 80 del segle passat, és la seu del Teatre Municipal.

L'edifici del Casino Berguedà és una bona mostra de l'estil de l'arquitecte Ignasi Maria Colomer. Es tracta d'una construcció aïllada, de dimensions considerables, amb una estructura típica de parets de càrrega i una coberta de teula en diverses vessants. Els materials de la façana són: pedra, en la seva part inferior, que dona una sensació de gran solidesa a l'edifici, el totxo arrebossat per sobre i l'obra vista, en alguns punts, fent una funció decorativa. El més característic de la façana són les obertures, unes finestres rectangulars i molt allargades que en la seva part superior prenen una forma esglaonada, donant sensació de gran esveltesa, ara que doten l'edifici d'una gran peculiaritat.

OCTUBRE

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

.....
Dia Internacional
de la Gent Gran
Concurs de Bolets

2

3

4

5

6

7

8

.....
Bergabolet
i Fira de l'artesanaria

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

.....
Dia Mundial per
la Visibilitat Sexual

23

24

25

26

27

28

29

.....
Dia Mundial per
la Visibilitat Intersexual

30

31

.....
Castanyada
Fira de l'Encant de les Ànimes

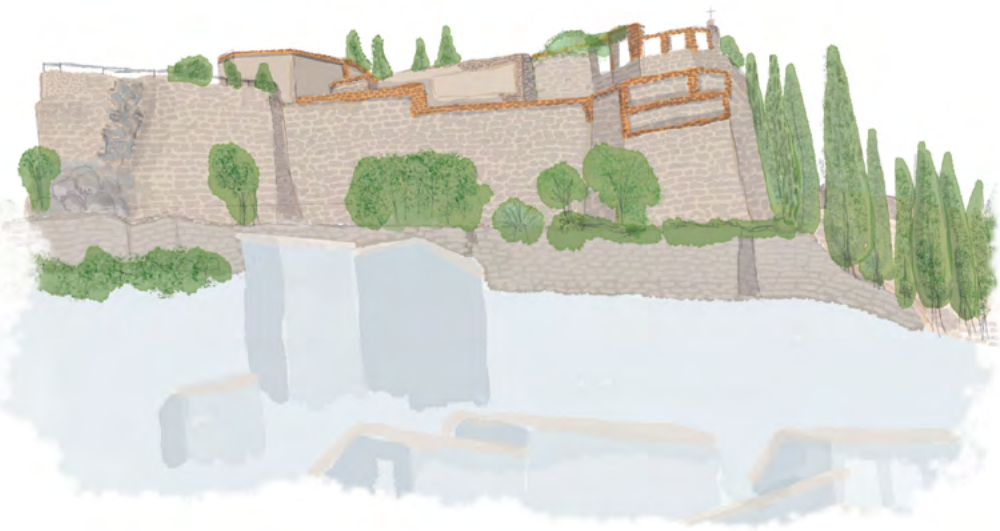
CASTELL DE BERGA

SEGLE XII

Documentat al s. XI, sabem que el 1190 ja pertanyia als senyors de Berga. Al llarg dels segles, el Castell de Berga ha patit nombroses modificacions i, per tant, ben poc conserva de la seva fisonomia original d'època medieval i de tota la seva esplendor.

Durant els segles XII i XIII es van fer ampliacions que van seguir durant els segles posteriors, especialment destacables són les dels segles XIV i XV, quan a Berga es van construir les muralles que connectaven directament la vila amb el seu castell i que van guardar la ciutat fins ben entrat el s. XIX.

Com a conseqüència de la seva posició estratègica i sent la ciutat el pas cap als Pirineus, Berga va ser escenari de molts conflictes bèl·lics entre els segles XVI-XVIII i, per tant, el castell va sofrir diverses destruccions i remodelacions. Després de la Guerra Carlina, va quedar abandonat i a primers del s. XX va ser subhastat públicament i va passar a mans de particulars. Durant bona part del segle passat va ser un nucli residencial i hoteler i, actualment, bona part de la construcció és titularitat del Consell Comarcal del Berguedà.

NOVEMBRE

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

Tots Sants

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

Commemoració de
l'aniversari de La Patum
com a patrimoni UNESCO

Dia Internacional per a
l'Eliminació de la Violència
Contra les Dones

Fira de la Xocolata
i la Ratafia

27

28

29

30

PANTEÓ BASSACS

Situat al Cementiri Municipal de Berga, el panteó va ser encarregat per Salvador Fuster i Teixidor. Emili Porta el va dissenyar l'any 1925 seguint un corrent historicista. En concret, la seva font d'inspiració van ser els panteons circulars romans i, principalment, el més paradigmàtic d'ells, el Panteó de Roma i els elements propis del romànic. Es tracta d'una singular construcció aïllada de pedra, de planta circular amb un soterrani. Una cúpula corona tota la construcció i en el seu centre s'aixeca una creu, també de pedra. En tot l'edifici s'hi poden observar nombrosos simbolismes, com per exemple la representació de bestiar medieval als capitells de les columnes d'entrada o els símbols dels quatre evangelistes fets amb ferro forjat al frontispici del panteó. A l'arc adovellat hi ha inscrit el nom dels propietaris del panteó, la família Bassacs. A les dues arquivoltes s'hi troben reproduïts els signes del zodíac i passatges de l'Antic Testament. A les dovelles centrals, hi ha la figura de Déu beneint el Sol i la Lluna. Sense cap mena de dubte, una de les construccions amb més missatges amagats de la ciutat.

1925

DESEMBRE

2023

DL

DM

DC

DJ

DV

DS

DG

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Fira del Joc i de Nadal

Santa Eulàlia,
Festa Major d'Hivern

Santa Eulàlia,
Festa Major d'Hivern

11

12

13

14

15

16

17

La Quina

18

19

20

21

22

23

24

Fem cagar el tió!

25

26

27

28

29

30

31

Nadal

Sant Esteve

Taller Skate

Taller Skate

Taller Skate

Cursa de Sant Silvestre

MOLÍ DE LA SAL · 1651

Segons les llandes i escuts de la casa, aquesta peculiar construcció del bell mig de l'artèria principal de Berga data del s. XVIII. De fet, l'estructura ens porta a pensar que l'edifici pugui ser anterior a aquesta data i que ja fos un destacat edifici en època medieval. Es tracta d'un esvelt edifici, de planta baixa més quatre plantes superiors. La façana principal, de la placeta Ciutat, és una de les més emblemàtiques i simbòliques del casc antic de Berga.

Aquesta construcció històrica conserva totes les característiques d'un molí hidràulic i sabem que als segles XVIII i XIX fou utilitzat com a molí de sal, de farina i de xocolata. A dia d'avui ja no fa la funció de molí i serveix d'edifici destinat a habitatges. Com a curiositat, des de l'any 1867 alberga la capella de la Mare de Déu dels Àngels en la façana del carrer del mateix nom.

BIBLIOGRAFIA

AMAT i DE CORTADA, Rafael d' (Baró de Maldà): "Calaix de Sastre IX 1811 – 1812". Curial Edicions Catalanes, 1999.

BERNADICH, Anna; ROTA, Montserrat; BONET, Marta: "75è aniversari del Casino Berguedà" dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 25, 1988, pàgs. 113-115.

BERNADICH, Anna; ROTA, Montserrat; BONET, Marta: "L'obra dels arquitectes a Berga: segles XIX i XX)" dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 25, 1988, pàgs. 117-124.

HIERRO, Ignasi: "Berga, el carlisme i alguns dubtes". dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 76, 2003, pàgs. 12-13.

PUIG RODRÍGUEZ, ANNA E.: "Un cop d'ull a l'arquitectura a Berga en el trànsit del segle XIX al XX. Els arquitectes i les seves obres". Institut Municipal de Cultura de Berga, 2007.

RUMBO i SOLER, Albert; SOCA i TORRES, Isaac: "Inventari Patrimoni Cultural de Berga". Ajuntament de Berga, 2001.

SANTANDREU i SOLER, M.Dolors: "Berga fins el segle XVIII" dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 25, 1988, pàgs. 84-97.

SANTANDREU i SOLER, M. Dolors: "Aportacions a la història de les muralles i el palau reial de Berga" dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 100, 2009, pàgs. 10-14.

SANTANDREU i SOLER, M. Dolors: "Palau dels Peguera (o Berga)", Catalunya Romànica, Barcelona, vol. XII, Berga, 1985, pàgs. 126-127.

SERRA i ROTÉS, Rosa: "La ciutat al segle XIX i els primers anys del XX" dins l'Erol, Revista Cultural del Berguedà, número 25, 1988, pàgs. 99-111.

"INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE CATALUNYA". Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

CRÈDITS

Edita: Ajuntament de Berga | Àrea de Participació Popular

Textos: Anna Emília Puig i Rodríguez

Disseny, il·lustració i maquetació: Toni Llargués i Esclusa

Ajuntament
de Berga

AGAFÀ
la VARA